

ДИРЕКТИВИ

ДИРЕКТИВА (ЕС) 2019/713 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 17 април 2019 година

за борба с измамите със и подправянето на непарични платежни средства и за замяна на Рамково решение 2001/413/ПВР на Съвета

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 83, параграф 1 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Измамите със и подправянето на непарични платежни средства са заплахи за сигурността, тъй като представляват източник на доходи за организираната престъпност и следователно са фактор, улесняващ извършването на други престъпни дейности като тероризъм, трафик на наркотици и трафик на хора.
- (2) Измамите със и подправянето на непарични платежни средства представляват и пречки пред функционирането на цифровия единен пазар, тъй като подкопават доверието на потребителите и водят до преки икономически загуби.
- (3) Рамково решение 2001/413/ПВР на Съвета ⁽³⁾ трябва да бъде осъвременено и допълнено, така че да бъдат включени допълнителни разпоредби относно престъпленията, по-специално измамите, свързани с компютърни технологии, и наказанията, предотвратяването на престъпления, помощта за пострадалите и трансграничното сътрудничество.
- (4) Значителните празноти и разлики в законодателствата на държавите членки в областта на измамите със и подправянето на непарични платежни средства може да попречат на предотвратяването, разкриването и наказването на тези видове престъпления, както и на други тежки престъпления и престъпления, извършени в рамките на организираната престъпност, които са свързани с измамите със и подправянето на непарични платежни средства и са били улеснени от тях, както и да усложнят полицейското и съдебното сътрудничество в тази област и съответно да намалят неговата ефективност, което оказва неблагоприятно въздействие върху сигурността.
- (5) Измамите със и подправянето на непарични платежни средства имат значително трансгранично измерение, което се засилва от нарастващия цифров компонент, което подчертава необходимостта от допълнителни действия за сближаване на наказателното законодателство в областта на измамите със и подправянето на непарични платежни средства.
- (6) През последните години беше отчетен не само прогресивен ръст на цифровата икономика, но и разпространение на иновациите в много области, включително при технологиите за плащане. Новите технологии за плащане предполагат използването на нови видове платежни инструменти, които създават нови възможности за потребителите и предприятията, но същевременно увеличават възможностите за измами. Следователно правната уредба трябва да продължи да бъде съответна и актуална с оглед на технологичното развитие въз основа на технологично неутрален подход.

⁽¹⁾ ОВ С 197, 8.6.2018 г., стр. 24.

⁽²⁾ Позиция на Европейския парламент от 13 март 2019 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 9 април 2019 г.

⁽³⁾ Рамково решение 2001/413/ПВР на Съвета от 28 май 2001 г. относно борбата с измамата и подправянето на платежни средства, различни от парите в брой (ОВ L 149, 2.6.2001 г., стр. 1).

- (7) Измамите не само се използват за финансиране на престъпни сдружения, но също така ограничават развитието на цифровия единен пазар и намаляват склонността на гражданите да извършват покупки онлайн.
- (8) Приемането на единни определения в областта на измамите със и подправянето на непарични платежни средства е важно за осигуряването на последователен подход в държавите членки при прилагането на настоящата директива и за улесняването на обмена на информация и сътрудничеството между компетентните органи. Определенията следва да обхванат нови видове непарични платежни инструменти, които позволяват прехвърляне на електронни пари и виртуални валути. Определението за непарични платежни инструменти следва да бъде съобразено с факта, че непаричният платежен инструмент може да се състои от различни елементи, които действат едновременно, като например мобилно приложение за плащане и съответно разрешение (например парола). Когато в настоящата директива се използва понятието „непаричен платежен инструмент“, следва да се разбира, че инструментът създава фактическата възможност за притежателя или ползвателя на инструмента да прехвърля пари или парична стойност или да подаде платежно нареждане. Например незаконното придобиване на мобилно приложение за плащане без необходимото овластяване не би следвало да представлява незаконно придобиване на непаричен платежен инструмент, тъй като не създава фактическа възможност за ползвателя да прехвърля пари или парична стойност.
- (9) Настоящата директива се прилага по отношение на непарични платежни инструменти дотолкова, доколкото засяга платежната функция на инструмента.
- (10) Настоящата директива следва да обхваща виртуалните валути само дотолкова, доколкото те могат да се използват обичайно за извършване на плащания. Държавите членки следва да се насърчават да гарантират в националното си право, че бъдещите валути с виртуален характер, издадени от техните централни банки или от други публични органи, ще се ползват със същата степен на защита срещу измами, както непаричните платежни средства като цяло. Цифровите портфейли, които позволяват прехвърлянето на виртуални валути, следва да бъдат обхванати от настоящата директива в същата степен, както непаричните платежни инструменти. Определението на понятието „цифрови разменни единици“ следва да отчита, че цифровите портфейли за прехвърляне на виртуални валути могат да носят признаците на платежен инструмент само в някои случаи и следва да не разширява определението за платежен инструмент.
- (11) Изпращането на фалшиви фактури, за да бъдат получени идентификационни данни за достъп при плащане, следва да се счита опит за незаконно получаване, попадащо в обхвата на настоящата директива.
- (12) Използването на наказателното право за осигуряване на правна защита преди всичко на платежните инструменти, ползващи се със специална защита срещу подправяне или злоупотреба, има за цел да се насърчат операторите да предвидят такава специална защита за платежните инструменти, които издават.
- (13) Наличието на ефективни и ефикасни наказателноправни мерки е от съществено значение за защитата на непаричните платежни средства срещу измами и подправяне. По-специално, необходим е единен наказателно-правен подход към съставомерните елементи на деянията, които улесняват или подготвят самото измамливо използване на непарични платежни средства. Ето защо, деяния, като например събирането и притежаването на платежни инструменти с намерение за извършване на измама, например чрез „фишинг“, „скиминг“ или насочване или пренасочване на потребители на платежни услуги към имитиращи уебсайтове, и тяхното разпространение, например чрез продажбата на информация за кредитни карти по интернет, следва да бъдат криминализирани като самостоятелни престъпления, без да се изисква действителното измамливо използване на непарични платежни средства. Поради това такива наказуеми деяния следва да обхващат и случаите, в които притежаването, набавянето или разпространяването не води по необходимост до измамливото използване на такива платежни инструменти. Когато обаче настоящата директива предвижда криминализиране на простото притежаване или държане, то не следва да се отнася до обикновените пропуски. Настоящата директива следва да не предвижда наказване на законното използване на платежен инструмент, включително и във връзка с предоставянето на иновативни платежни услуги, като например услугите, обичайно разработвани от финансово-технологичните дружества.
- (14) По отношение на престъпленията, предвидени в настоящата директива, понятието „умисъл“ се отнася до всички елементи, обективизиращи тези престъпления съгласно националното право. Възможно е умисълът на дадено деяние, включително всякакви съставомерни представи или цели, да се извлече въз основа на обективни фактически обстоятелства. Настоящата директива следва да не обхваща неумишлени престъпления.
- (15) Настоящата директива се отнася до класическите форми на изпълнително деяние като измама, подправяне, кражба и незаконно получаване, които вече са очертани в националното право още преди ерата на цифровизацията. Следователно разширяването на обхвата на настоящата директива по отношение на безналичните платежни инструменти изисква да се определят равностойни форми на изпълнителното деяние в цифровата сфера, като по този начин се допълнят и засилят разпоредбите на Директива 2013/40/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁽⁴⁾. Незаконното придобиване на безналичен непаричен платежен инструмент следва да съставлява

⁽⁴⁾ Директива 2013/40/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 12 август 2013 г. относно атаките срещу информационните системи и за замяна на Рамково решение 2005/222/ПВР на Съвета (ОВ L 218, 14.8.2013 г., стр. 8).

престъпление най-малкото когато включва извършването на някое от престъпленията по членове 3—6 от Директива 2013/40/ЕС, или включва злоупотреба с безналичен платежен инструмент. „Злоупотреба“ следва да се разбира като съзнателно използване на безналичен непаричен платежен инструмент в своя или чужда полза от лице, което няма такова право и комуто този инструмент е поверен. Набавянето с цел измамливо използване на такъв незаконно придобит платежен инструмент следва да бъде наказуемо, без да се изисква да се установяват всички факти на самото незаконно придобиване и без да се изисква предходно или едновременно осъждане за предикатното престъпление, довело до незаконното придобиване.

- (16) Настоящата директива се отнася и за инструментите, които могат да бъдат използвани за извършване на престъпленията, предвидени в нея. Поради необходимостта да се избегне криминализиране, когато такива инструменти се изготвят и пускат на пазара за законни цели и въпреки че могат да се използват за извършване на престъпления, сами по себе си не представляват заплаха, криминализирането следва да бъде ограничено до инструменти, които са основно предназначени или специално приспособени за извършването на престъпленията, предвидени в настоящата директива.
- (17) Санкциите и наказанията за измами със и подправяне на непарични платежни средства следва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи навсякъде в Съюза. Настоящата директива не засяга индивидуализацията и налагането на наказанията и изпълнението на присъдите в съответствие с обстоятелствата по конкретния случай и с общите правила на националното наказателно право.
- (18) Тъй като настоящата директива предвижда минимални правила, държавите членки са свободни да приемат или да запазват по-строги наказателноправни разпоредби по отношение на измамите със и подправянето на непарични платежни средства, включително по-широк обхват на престъпните състави.
- (19) Подходящо е да се предвидят по-строги наказания, когато престъплението е извършено в рамките на престъпна организация по смисъла на определението в Рамково решение 2008/841/ПВР на Съвета ⁽⁵⁾. Държавите членки следва да не бъдат задължени да предвиждат специални квалифициращи обстоятелства, когато националното право предвижда отделни престъпления и това може да доведе до по-тежки наказания. Когато престъпление, предвидено в настоящата директива, е било извършено във връзка с друго престъпление, предвидено в настоящата директива, от същото лице, и едно от тези престъпления *de facto* представлява съставомерен признак на другото, държавата членка може, в съответствие с общите принципи на националното право, да предвиди това деяние да се счита за квалифициращо обстоятелство по основния състав.
- (20) Правилата за подсъдността следва да гарантират ефективното наказателно преследване на престъпленията, предвидени в настоящата директива. По правило престъпленията се преследват най-успешно в рамките на националната наказателна система на държавата членка, в която са извършени. Поради това всяка държава членка следва да установи подсъдност по отношение на престъпленията, извършени на нейна територия, и по отношение на престъпленията, извършени от нейни граждани. Държавите членки може също да установят подсъдност по отношение на престъпленията, вредите от които са настъпили на тяхна територия. Те настоятелно се приканват да го направят.
- (21) Като се припомнят задълженията съгласно Рамково решение 2009/948/ПВР на Съвета ⁽⁶⁾ и Решение 2002/187/ПВР на Съвета ⁽⁷⁾, компетентните органи се насърчават в случаи на спор за подсъдност да използват възможността за преки консултации със съдействието на Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие (Евроюст).
- (22) Като се има предвид необходимостта от специални средства за ефективното разследване на измамите със и подправянето на непарични платежни средства, както и тяхното значение за ефективното международно сътрудничество между националните органи, на разположение на компетентните органи във всички държави членки следва да бъдат средствата за разследване, които обичайно се използват в случаите на организирана престъпност или други тежки престъпления, ако и доколкото използването им е подходящо и съответно на естеството и тежестта на престъпленията, определени в националното право. Освен това правоприлагащите органи и другите компетентни органи следва да имат своевременен достъп до съответната информация, за да могат да разследват и да преследват престъпленията, предвидени в настоящата директива. Държавите членки се насърчават да осигурят достатъчно човешки и финансови ресурси за компетентните си органи, за да могат те пълноценно да провеждат разследване и наказателно преследване на престъпленията, предвидени в настоящата директива.

⁽⁵⁾ Рамково решение 2008/841/ПВР на Съвета от 24 октомври 2008 г. относно борбата с организираната престъпност (ОВ L 300, 11.11.2008 г., стр. 42).

⁽⁶⁾ Рамково решение 2009/948/ПВР на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно предотвратяване и уреждане на спорове за упражняване на компетентност при наказателни производства (ОВ L 328, 15.12.2009 г., стр. 42).

⁽⁷⁾ Решение 2002/187/ПВР на Съвета от 28 февруари 2002 г. за създаване на Евроюст с оглед засилване на борбата срещу сериозната престъпност (ОВ L 63, 6.3.2002 г., стр. 1).

- (23) На националните органи, които провеждат разследване и наказателното преследване на престъпленията, предвидени в настоящата директива, следва да бъдат оправомощени да си сътрудничат с други национални органи в същата държава членка и със съответстващите им органи в другите държави членки.
- (24) В много случаи престъпните дейности са причината за инциденти, за които трябва да бъдат уведомени съответните национални компетентни органи съгласно Директива (ЕС) 2016/1148 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁸⁾. Престъпният характер на подобни инциденти може да се подозира дори ако към съответния момент няма достатъчно доказателствата за извършено престъпление. В този контекст съответните оператори на основни услуги и доставчици на цифрови услуги следва да бъдат насърчавани да предоставят докладите, изисквани съгласно Директива (ЕС) 2016/1148, на правоприлагащите органи, така че да бъдат част от ефективна и всеоткриваща реакция и да улесняват установяването на извършителите на деянията и търсенето на отговорност от тях за техните деяния. Утвърждаването на безопасна, сигурна и по-устойчива среда изисква по-специално системно подаване до правоприлагащите органи на сигнали за инцидентите с предполагаем тежък престъпен характер. Освен това, когато е приложимо, екипите за реагиране при инциденти с компютърната сигурност, определени съгласно Директива (ЕС) 2016/1148, следва да участват в разследванията на правоприлагащите органи с цел предоставяне на информация, считана за подходяща на национално равнище, и осигуряване на специализирани експертни знания във връзка с информационните системи.
- (25) Значимите инциденти, свързани със сигурността, посочени в Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁹⁾, може да имат престъпен произход. Когато е приложимо, доставчиците на платежни услуги следва да бъдат насърчавани да предоставят на правоприлагащите органи докладите, които са длъжни да представят на компетентните органи в своята държава членка по произход съгласно Директива (ЕС) 2015/2366.
- (26) На равнището на Съюза съществуват редица инструменти и механизми, които позволяват обмена на информация между националните правоприлагащи органи с цел разследване и наказателно преследване на престъпления. За да се улесни и ускори сътрудничеството между националните правоприлагащи органи и да се гарантира, че тези инструменти и механизми се използват пълноценно, настоящата директива следва да засили значението на оперативните звена за контакт, въведени с Рамково решение 2001/413/ПВР. Следва да е възможно държавите членки да решат да използват съществуващите мрежи от оперативни звена за контакт, като например създадената с Директива 2013/40/ЕС. Звената за контакт следва да осигуряват ефективно съдействие и да улесняват например обмена на относима информация и предоставянето на технически консултации или правна информация. За да се осигури безпроблемното функциониране на мрежата, всяко звено за контакт следва да може да общува бързо със звеното за контакт на друга държава членка. Като се има предвид значителното трансгранично измерение на престъпленията, които попадат в обхвата на настоящата директива, и по-специално нетрайният характер на електронните доказателства, държавите членки следва да могат бързо да разглеждат спешни искания от страна на тази мрежа и да предоставят обратна информация в срок от осем часа. При особено спешни и сериозни случаи държавите членки следва да уведомяват Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол).
- (27) Подаването без неоправдано забавяне на сигнали за престъпления до публичните органи е от голямо значение за борбата с измамите със и подправянето на непарични платежни средства, тъй като често то е отправната точка на наказателното разследване. Следва да бъдат предприети мерки за насърчаване на подаването на сигнали от физически и юридически лица, по-специално от финансовите институции, до правоприлагащите и съдебните органи. Тези мерки могат да се основават на различни видове инициативи, включително законодателни актове, които предвиждат задължения за подаване на сигнали за вероятни измами, или незаконодателни инициативи, като например създаване или оказване на подкрепа на организации или механизми за улесняване на обмена на информация, или повишаване на осведомеността. Всяка мярка, която включва обработването на лични данни на физически лица, следва да се изпълнява в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁰⁾. По-специално всяко предаване на информация за целите на предотвратяването и борбата с престъпленията, свързани с измами със и подправяне на непарични платежни средства, следва да отговаря на изискванията на посочения регламент, а именно за наличието на законни основания за обработването.
- (28) За да се улесни своевременното и непосредствено подаване на сигнали за престъпленията, Комисията следва да направи внимателна оценка за създаването от държавите членки на ефективни системи, позволяващи подаване на сигнали за измами онлайн, както и на стандартни образци за подаването на сигнали на равнището на Съюза. Такива системи биха могли да улеснят подаването на сигнали за измами с непарични платежни средства, които често се извършват онлайн, и по този начин биха засилили подкрепата за пострадалите, разкриването и анализа на заплахите от киберпрестъпления, както и дейността и трансграничното сътрудничество на националните компетентни органи.

⁽⁸⁾ Директива (ЕС) 2016/1148 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2016 г. относно мерки за високо общо ниво на сигурност на мрежите и информационните системи в Съюза (ОВ L 194, 19.7.2016 г., стр. 1).

⁽⁹⁾ Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 2002/65/ЕО, 2009/110/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 и за отмяна на Директива 2007/64/ЕО (ОВ L 337, 23.12.2015 г., стр. 35).

⁽¹⁰⁾ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

- (29) Престъпленията, предвидени в настоящата директива, често имат трансграничен характер. Поради това борбата с тези престъпления се основава на тясното сътрудничество между държавите членки. Държавите членки се насърчават да осигурят, в подходяща степен, ефективното прилагане на инструментите за взаимно признаване и правна помощ по отношение на престъпленията, обхванати от настоящата директива.
- (30) Разследването и наказателното преследване на всички видове измами със и подправяне на непарични платежни средства, включително свързаните с малки парични суми, са особено важни за ефективната борба с тези престъпления. Задълженията за подаване на сигнали, обменът на информация и статистическите доклади са ефикасни начини за разкриването на измамни дейности и особено на близки до тях дейности, които, разглеждани отделно, са свързани с малки парични суми.
- (31) Измамите със и подправянето на непарични платежни средства може да доведат до сериозни икономически и неимуществени последици за пострадалите от тях. Когато такава измама се състои, например, в кражбата на самоличност, нейните последици често са по-тежки поради увреждането на личното и професионалното добро име, влошаването на кредитния рейтинг на дадено физическо лице и нанасянето на тежки емоционални вреди. Държавите членки следва да приемат мерки за помощ, подкрепа и защита с цел смекчаване на тези последици.
- (32) Често е възможно да мине значително време, преди пострадалите да установят, че са претърпели вреди от престъпления, свързани с измама и подправяне. През това време е възможно да се развие верига от взаимосвързани престъпления, което да доведе до по-тежки отрицателните последици за пострадалите.
- (33) Физическите лица, които са пострадали от измама, свързана с непарични платежни средства, разполагат с правата, предоставени съгласно Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и Съвета ⁽¹¹⁾. Държавите членки следва да приемат мерки за помощ и подкрепа за такива лица, които да доразвият мерките, предвидени в посочената директива, но да отговарят по-пряко на конкретните нужди на пострадалите от измама, свързана с кражбата на самоличност. Такива мерки следва да включват по-специално предоставяне на списък на специализираните институции, занимаващи се с различните аспекти на престъпленията по отношение на самоличността и подкрепата за пострадалите, специализирана психологическа помощ и консултации във връзка с финансовите, практическите и правните въпроси, както и помощ за получаването на предвиденото обезщетение. Държавите членки следва да бъдат насърчени да създадат единен национален онлайн информационен инструмент за улесняване на достъпа до помощ и подкрепа за пострадалите. На юридическите лица също следва да се предлагат конкретна информация и консултации относно защитата срещу отрицателните последици от такова престъпление.
- (34) С настоящата директива следва да бъде установено правото на юридическите лица на достъп до информация в съответствие с националното право относно процедурите за подаване на жалби. Това право е необходимо по-специално за малките и средните предприятия и следва да допринесе за създаването на по-благоприятна бизнес среда за тях. Физическите лица вече се ползват от това право съгласно Директива 2012/29/ЕС.
- (35) Чрез информационни кампании и кампании за повишаване на осведомеността държавите членки, подпомагани от Комисията, следва да създадат или да укрепят политиките за предотвратяване на измамите със и подправянето на непарични платежни средства и мерките за намаляване на риска от такива престъпления. Във връзка с това държавите членки биха могли да разработят и поддържат актуален постоянен онлайн информационен инструмент за повишаване на осведомеността с практически примери за измамните практики, във формат, който е лесен за разбиране. Този инструмент може да бъде свързан с единния онлайн информационен инструмент за пострадалите или да бъде част от него. Държавите членки могат също така да създадат програми за научни изследвания и образователни програми. Следва да се обърне специално внимание на нуждите и интересите на уязвимите лица. Държавите членки се насърчават да гарантират осигуряването на достатъчно финансиране за тези кампании.
- (36) Необходимо е да се събират статистически данни за измамите със и подправянето на непарични платежни инструменти. Поради това държавите членки следва да бъдат задължени да гарантират, че е въведена подходяща система за записване, изготвяне и предоставяне на съществуващите статистически данни за престъпленията, предвидени в настоящата директива.
- (37) Настоящата директива има за цел да измени и разшири приложното поле на разпоредбите на Рамково решение 2001/413/ПВР. Тъй като измененията, които трябва да се направят, са значителни по брой и естество, за по-голяма яснота Рамково решение 2001/413/ПВР следва да бъде изцяло заменено за държавите членки, обвързани от настоящата директива.

⁽¹¹⁾ Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр. 57).

- (38) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз (ДЕС) и към Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), и без да се засяга член 4 от посочения протокол, тези държави членки не участват в приемането на настоящата директива и не са обвързани от нея, нито от нейното прилагане.
- (39) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към ДЕС и към ДФЕС, Дания не участва в приемането на настоящата директива и не е обвързана от нея, нито от нейното прилагане.
- (40) Доколкото целите на настоящата директива, а именно да предвиди ефективни, пропорционални и възпиращи наказания за измамите и подправянето на непарични платежни средства и да подобри и насърчи трансграничното сътрудничество както между компетентните органи, така и между физическите и юридическите лица и компетентните органи, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради техния обхват и последици могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 ДЕС. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.
- (41) Настоящата директива зачита основните права и съблюдава принципите, признати в частност от Хартата на основните права на Европейския съюз, включително правото на свобода и сигурност, зачитането на личния и семейния живот, защитата на личните данни, свободата на стопанска инициатива, правото на собственост, правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, презумпцията за невинност и правото на защита, принципите на законност и пропорционалност на престъпленията и наказанията, както и правото на всеки да не бъде съден или наказан два пъти за едно и също престъпление. Настоящата директива има за цел да осигури пълното спазване на тези права и принципи и следва да бъде прилагана съответно,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ДЯЛ I

ПРЕДМЕТ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 1

Предмет

С настоящата директива се установяват минималните правила във връзка с определянето на престъпленията и наказанията в областта на измамите със и подправянето на непарични платежни средства. С нея се улеснява предотвратяването на такива престъпления, както и оказването на помощ и подкрепа за пострадалите.

Член 2

Определения

За целта на настоящата директива се прилагат следните определения:

- а) „непаричен платежен инструмент“ означава невеществено или веществено защитено устройство, защитен предмет или защитен запис, или съчетание от тях, различни от законно платежно средство, и които самостоятелно или едновременно с процедура или набор от процедури позволяват на притежателя или ползвателя си да прехвърля пари или парична стойност, включително чрез цифрови разменни единици;
- б) „защитено устройство, защитен предмет или защитен запис“ означава устройство, предмет или запис, защитени срещу подправяне или измамливо използване, например посредством дизайн, кодиране или подпис;
- в) „цифрова разменна единица“ означава всеки вид електронни пари по смисъла на определението в член 2, точка 2 от Директива 2009/110/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹²⁾, или виртуална валута;

⁽¹²⁾ Директива 2009/110/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. относно предприемането, упражняването и пруденциалния надзор на дейността на институциите за електронни пари и за изменение на директиви 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО, и за отмяна на Директива 2000/46/ЕО (ОВ L 267, 10.10.2009 г., стр. 7).

- г) „виртуална валута“ означава цифрово представяне на стойност, която не е издадено или гарантирано от централна банка или публичен орган, не е задължително свързана със законово установена валута и няма правното положение на валута или на пари, но се приема от физически или юридически лица като средство за обмен и може да се прехвърля, съхранява и търгува по електронен път;
- д) „информационна система“ означава информационна система по смисъла на определението в член 2, буква а) от Директива 2013/40/ЕС;
- е) „компютърни данни“ означава компютърни данни по смисъла на определението в член 2, буква б) от Директива 2013/40/ЕС;
- ж) „юридическо лице“ означава всяко образувание, което има правосубектност съгласно приложимото право, с изключение на държави и публични органи, които упражняват държавна власт, и на публични международни организации.

ДЯЛ II

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Член 3

Измамливо използване на непарични платежни инструменти

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че когато са извършени умишлено, следните деяния се наказват като престъпление:

- а) измамливо използване на откраднат или по друг начин незаконно получен или придобит непаричен платежен инструмент;
- б) измамливо използване на неистински или преправен непаричен платежен инструмент.

Член 4

Престъпления, свързани с измамливото използване на налични непарични платежни инструменти

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че когато са извършени умишлено, следните деяния се наказват като престъпление:

- а) кражбата или незаконното получаване по друг начин на наличен непаричен платежен инструмент;
- б) изготвянето на неистински или преправянето на наличен непаричен платежен инструмент с цел измама;
- в) държането на откраднат или по друг начин незаконно получен или на неистински или преправен наличен непаричен платежен инструмент с цел измамливо използване;
- г) набавянето за себе си или за друго, включително получаването, придобиването, купуването, прехвърлянето, внасянето, изнасянето, продажбата, транспортирането или разпространението на откраднати, неистински или преправени налични непарични платежни инструменти с цел измамливо използване.

Член 5

Престъпления, свързани с измамливото използване на безналични непарични платежни инструменти

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че когато са извършени умишлено, следните деяния се наказват като престъпление:

- а) незаконното придобиване на безналичен непаричен платежен инструмент, най-малко когато това придобиване включва извършването на някое от престъпленията по членове 3—6 от Директива 2013/40/ЕС, или на злоупотреба с безналичен непаричен платежен инструмент;
- б) изготвянето на неистински или преправянето на безналичен непаричен платежен инструмент с цел измама;
- в) държането с цел измамливо използване на незаконно придобит, неистински или преправен безналичен непаричен платежен инструмент, най-малко ако незаконният му произход е известен по време на държането на инструмента;
- г) набавянето за себе си или за друго, включително чрез продажба, прехвърляне или разпространение, както и предоставянето на незаконно придобити, неистински или преправени безналични непарични платежни инструменти с цел измамливо използване.

Член 6

Измами, свързани с информационните системи

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че се наказва като престъпление прехвърлянето на пари, на парична стойност или на виртуална валута, когато е извършено или причинено умишлено, с цел получаване на противозаконна облага от извършителя или трето лице и при което се причинява противозаконна загуба на собственост другиму, чрез:

- а) неправомерно възпрепятстване на функционирането на информационна система или намеса във функционирането ѝ;
- б) неправомерно въвеждане, промяна, изтриване, предаване или заличаване на компютърни данни.

Член 7

Средства за извършване на престъпления

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че се наказват като престъпление произвеждането, набавянето за себе си или за друго, включително внасянето, изнасянето, продажбата, транспортирането или разпространението или предоставянето на устройство или на инструмент, на компютърни данни или на всякакви други средства, които са основно предназначени или специално приспособени за извършване на някое от престъпленията по член 4, букви а) и б), член 5, букви а) и б) или член 6, най-малко когато деянията са извършени с намерението тези средства да бъдат използвани.

Член 8

Подбудителство, помагачество и опит

1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че подбудителството към и помагачеството в извършване на престъпление по членове 3—7 се наказват като престъпление.
2. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че опитът за извършване на престъпление по член 3, член 4, буква а), б) или г), член 5, буква а) или б) или член 6, се наказва като престъпление. По отношение на член 5, буква г) държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират най-малко, че опитът за набавяне с цел измама на незаконно придобит, неистински или преправен безналичен непаричен платежен инструмент, за себе си или за друго, се наказва като престъпление.

Член 9

Наказания за физически лица

1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че престъпленията по членове 3—8 се наказват с ефективни, пропорционални и възпиращи наказания.
2. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че престъпленията по член 3, член 4, букви а) и б) и член 5, букви а) и б) се наказват с лишаване от свобода с максимален срок най-малко две години.
3. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че престъпленията по член 4, букви в) и г) и член 5, букви в) и г) се наказват с лишаване от свобода с максимален срок най-малко една година.
4. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че престъплението по член 6 се наказва с лишаване от свобода с максимален срок най-малко три години.
5. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че престъплението по член 7 се наказва с лишаване от свобода с максимален срок най-малко две години.
6. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че престъпленията по членове 3 —6, се наказват с лишаване от свобода с максимален срок най-малко пет години, ако са извършени в рамките на престъпна организация по смисъла на определението в Рамково решение 2008/841/ПВР, независимо от размера на наказанието, предвиден в посоченото решение.

Член 10

Отговорност на юридическите лица

1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че юридическите лица могат да носят отговорност за престъпленията по членове 3—8, извършени в тяхна полза от лице, което действа самостоятелно или като част от орган на юридическото лице и което заема ръководна длъжност в това юридическо лице, въз основа на едно от следните:

- а) права да представлява юридическото лице;
- б) права да взема решения от името на юридическото лице;
- в) права да упражнява контрол в рамките на юридическото лице.

2. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че юридическите лица могат да носят отговорност, когато липсата на надзор или контрол от страна на лице по параграф 1 е направила възможно извършването от негов подчинен на някое от престъпленията по членове 3—8 в полза на това юридическо лице.

3. Отговорността на юридическите лица съгласно параграфи 1 и 2 не изключва образуването на наказателни производства срещу физически лица, които са извършители, подбудители или помагачи в някое от престъпленията по членове 3—8.

Член 11

Санкции за юридическите лица

Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че юридическо лице, което носи отговорност съгласно член 10, параграф 1 или 2, подлежи на ефективни, пропорционални и възпиращи санкции, които включват имуществени санкции от наказателноправен или друг характер и може да включват други санкции, като например:

- а) лишаване от право да се ползва от държавно подпомагане или помощи;
- б) временно лишаване от достъп до публично финансиране, включително до тръжни процедури, предоставяне на безвъзмездни средства и концесии;
- в) временно или постоянно лишаване от право да се упражнява търговска дейност;
- г) поставяне под съдебен надзор;
- д) съдебна ликвидация;
- е) временно или постоянно затваряне на поделения, използвани за извършване на престъплението.

ДЯЛ III

ПОДСЪДНОСТ И РАЗСЛЕДВАНЕ

Член 12

Подсъдност

1. Всяка държава членка предприема необходимите мерки, за да установи подсъдност по отношение на престъпленията по членове 3—8, когато са изпълнени едно или повече от следните условия:

- а) престъплението е извършено изцяло или отчасти на нейна територия;
- б) извършителят е неин гражданин.

2. За целите на параграф 1, буква а), се приема, че престъплението е извършено изцяло или отчасти на територията на държава членка, когато извършителят извършва престъплението, докато се намира физически на тази територия, без оглед на това дали престъплението е извършено чрез използване на информационна система, намираща се на тази територия.

3. Всяка държава членка уведомява Комисията, ако реши да установи подсъдност по отношение на престъпление по членове 3—8, извършено извън нейната територия, включително когато:

- а) извършителят има обичайно местопребиваване на нейна територия;
- б) престъплението е било извършено в полза на юридическо лице, установено на нейна територия;
- в) престъплението е извършено срещу неин гражданин или лице, чието обичайно местопребиваване е на нейна територия.

Член 13

Ефективно разследване и сътрудничество

1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че средствата за разследване като използваните за борба с организираната престъпност или с други тежки престъпления са ефективни, пропорционални на извършеното престъпление и достъпни за лицата, звената или службите, отговарящи за разследването или наказателното преследване на престъпленията по членове 3—8.
2. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че когато националното право задължава физическите и юридическите лица да подават информация относно престъпленията по членове 3—8, тази информация без неоправдано забавяне достига до органите, участващи в разследването или наказателното преследване на тези престъпления.

ДЯЛ IV

ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ И ПОДАВАНЕ НА СИГНАЛИ ЗА ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Член 14

Обмен на информация

1. За целите на обмена на информация, свързана с престъпленията по членове 3—8, държавите членки осигуряват наличието на оперативно национално звено за контакт, достъпно 24 часа в денонощието, седем дни в седмицата. Държавите членки гарантират също така, че разполагат с процедури, чрез които разглеждат бързо спешните искания за помощ и чрез които компетентният орган отговаря в срок до 8 часа от получаването им, като посочва най-малко дали на искането ще бъде отговорено, както и формата на отговора и приблизителния срок за изпращането му. Държавите членки могат да решат да използват съществуващите мрежи от оперативни звена за контакт.
2. Държавите членки информират Комисията, Европол и Евроюст за определеното от тях звено за контакт по параграф 1. Те актуализират тази информация, когато е необходимо. Комисията препраща тази информация на останалите държави членки.

Член 15

Сигнали за престъпления

1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират наличието на подходящи канали за подаване на сигнали с цел улесняване на подаването без неоправдано забавяне на сигнали до правоприлагащите и други компетентни органи за извършени престъпления по членове 3—8.
2. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да насърчат финансовите институции и другите юридически лица, извършващи дейност на тяхна територия, да подават без неоправдано забавяне сигнали до правоприлагащите и други компетентни органи за вероятни измами с цел разкриване, предотвратяване, разследване или наказателно преследване на престъпленията по членове 3—8.

Член 16

Помощ и подкрепа за пострадалите

1. Държавите членки гарантират, че на физическите и юридическите лица, които са претърпели вреди от някое от престъпленията по членове 3—8, извършени чрез злоупотреба с лични данни:
  - а) се предоставят конкретна информация и консултации за това как да се защитят срещу отрицателните последици от престъпленията, като например накарняването на репутацията; и
  - б) се предоставя списък със специализираните институции, които се занимават с различните аспекти на престъпленията, свързани със самоличността, и оказват подкрепа на пострадалите.
2. Държавите членки се насърчават да създадат единни национални онлайн информационни инструменти, за да улеснят достъпа до помощ и подкрепа за физически или юридически лица, които са претърпели вреди от престъпленията по членове 3—8, извършени чрез злоупотреба с лични данни.

3. Държавите членки гарантират, че на юридическите лица, които са пострадали от престъпленията по членове 3—8 от настоящата директива, без неоправдано забавяне след първия им контакт с компетентен орган се предоставя следната информация:

- а) процедурите за подаване на жалба във връзка с престъплението и ролята на пострадалите в тези процедури;
- б) правото да получават информация по случая съгласно националното право;
- в) съществуващите процедури за подаване на жалба, ако компетентният орган не зачита правата на пострадалите в хода на наказателното производство;
- г) данните за връзка за целите на комуникацията по случая.

Член 17

Предотвратяване на престъпления

Държавите членки предприемат подходящи действия, включително чрез интернет, като например информационни кампании и кампании за повишаване на осведомеността, програми за научни изследвания и образователни програми, насочени към намаляване на измамите като цяло, повишаване на осведомеността и намаляване на риска от това лицата да пострадат от измами. Когато е целесъобразно, държавите членки предприемат действията в сътрудничество със заинтересованите страни.

Член 18

Наблюдение и статистика

1. До 31 август 2019 г. Комисията изготвя подробна програма за наблюдение на крайните продукти, резултатите и въздействието на настоящата директива. В програмата за мониторинг се определя чрез какви средства и на какви интервали се събират необходимите данни и други доказателства. В нея се посочват действията, които трябва да бъдат предприети от Комисията и от държавите членки за събирането, споделянето и анализа на данните и другите доказателства.

2. Държавите членки гарантират, че е въведена система за записване, изготвяне и предоставяне на анонимизирани статистически данни за измерване на етапите на подаване на сигнали, разследване и съдебно преследване на престъпленията по членове 3—8.

3. Статистическите данни, посочени в параграф 2, включват най-малко съществуващите данни относно броя на престъпленията по членове 3—8, които са регистрирани от държавите членки, както и броя на лицата, срещу които е възбудено наказателно преследване и които са осъдени за престъпления по членове 3—7.

4. Държавите членки представят ежегодно на Комисията данните, събрани съгласно параграфи 1, 2 и 3. Комисията прави необходимото консолидиращият преглед на тези статистически отчети да бъде публикуван всяка година и представен на компетентните специализирани агенции и органи на Съюза.

Член 19

Замяна на Рамково решение 2001/413/ПВР

Настоящата директива заменя Рамково решение 2001/413/ПВР по отношение на обвързаните от нея държави членки, без да се засягат задълженията на тези държави членки по отношение на сроковете за транспониране на посоченото рамково решение в националното право.

По отношение на обвързаните от настоящата директива държави членки позоваванията на Рамково решение 2001/413/ПВР се смятат за позовавания на настоящата директива.

Член 20

Транспониране

1. Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива до 31 май 2021 г. Те незабавно информират Комисията за това.

Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите членки.

2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на разпоредбите, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 21

Оценка и доклад

1. До 31 май 2023 г. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад с оценка на степента, в която държавите членки са предприели необходимите мерки за спазване на настоящата директива. Държавите членки предоставят на Комисията информацията, необходима за изготвянето на този доклад.
2. До 31 май 2026 г. Комисията извършва оценка на въздействието на настоящата директива върху борбата с измамите със и подправянето на непарични платежни средства, както и върху основните права, и представя доклад на Европейския парламент и на Съвета. Държавите членки предоставят на Комисията информацията, необходима за изготвянето на този доклад.
3. Във връзка с посочената в параграф 2 от настоящия член оценка Комисията докладва и за необходимостта, възможността и ефективността на създаването на национални сигурни онлайн системи, чрез които пострадалите да могат да подадат сигнали за престъпленията по членове 3—8, както и на въвеждането на стандартен образец на Съюза за подаването на сигнали, който държавите членки да използват като основа.

Член 22

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Адресати на настоящата директива са държавите членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Страсбург на 17 април 2019 година.

За Европейския парламент

Председател

A. TAJANI

За Съвета

Председател

G. CIAMBA
